

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ГЕЛЛЕР ЄВГЕНІЙ БОРИСОВИЧ

УДК 342.9

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ
У СФЕРІ СПОРТИВНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Ужгород – 2025

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Приватній установі
«Науково-дослідний інститут публічного права».

Науковий керівник –

доктор юридичних наук,
заслужений юрист України

Пилипенко Володимир Пилипович,

Навчально-науковий інститут міжнародного права,
інновацій і проєктної діяльності
Львівського університету бізнесу і права,
директор.

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор

Яра Олена Сергіївна,

Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
декан юридичного факультету;

доктор філософії в галузі права

Чернишова Валерія Юріївна,

Міжрегіональна Академія управління персоналом,
доцент кафедри адміністративного,
фінансового та банківського права.

Захист відбудеться «21» березня 2025 року о «13⁰⁰» годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 61.051.07 Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» за адресою: 88000, м. Ужгород, пл. Народна, 3 (зала вченої ради).

З дисертацією можна ознайомитися в національній бібліотеці Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» за адресою: 88000, м. Ужгород, вул. Університетська, 14.

Автореферат розісланий «21» лютого 2025 року.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**

Т.П. Попович

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Спортивний розвиток особистості є запорукою не лише забезпечення формування якісного та здорового образу життя людини, але і створює умови для соціально-економічного зростання країни, адже відображує конкурентоздатність людських ресурсів, інвестиційну та інноваційну привабливість сегментів та кластерів національної економіки, підвищення іміджевого сприйняття України у світовому просторі та сприяє вирішенню проблем патріотичного виховання.

В умовах воєнного стану в Україні сфера спортивного розвитку людини перебуває в процесах стагнації, що зумовлюється цілою низкою факторів: відсутністю належного рівня фінансування діяльності спортивних шкіл та клубів; людськими втратами серед спортсменів країни, які стали на захист Батьківщини; процесами зовнішньої міграції спортсменів-юніорів; руйнуванням чи непридатністю до використання спортивних майданчиків та обладнання; зниженням рівня мотивації до заняття спортивними руханками, що в тому числі пов'язується із відсутністю впевненості у майбутньому та депресивними станами як молоді, так і осіб похилого віку; зниженням рівня спортивної активності українців порівняно з іншими європейськими країнами, що зумовлено втомленістю населення країни від війни в тому числі.

Попри зазначене, чинна Стратегія розвитку фізичної культури та спорту в Україні, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 4 листопада 2020 р. № 1089, не відображує проблем, що постали перед сферою фізичного виховання та спортивного розвитку в умовах воєнного стану, що підвищує рівень актуальності дослідження проблематики адміністративно-правового забезпечення реалізації політики.

Загальнотеоретичні аспекти побудови та пошуку ефективних напрямів адміністративно-правового забезпечення реалізації політики з питань захисту прав і свобод людини розглядались у наукових працях таких учених, як: В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, Ю.П. Битяк, Ю.А. Волкова, В.М. Гаращук, О.П. Гетманець, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк, О.В. Кузьменко, Є.В. Курінний, Н.М. Оніщенко, О.В. Орлова, Н.М. Пархоменко, В.Ф. Погорілко, С.П. Погребняк, В.Ю. Чернишова, О.С. Яра та ін.

Питання формування та адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини у сфері її спортивного розвитку фрагментарно в межах інших суміжних проблематик досліджувались у публікаціях О.І. Безпалової, С.М. Гусарова, О.В. Джафарової, Л.В. Козлової, Ю.О. Легези, О.І. Миколенка, Р.С. Мельника, Н.Р. Нижник, А.Ю. Олійника, О.Ю. Салманової, О.Ю. Синявської, О.С. Юніна та ін. Не можна не акцентувати, що проблематика забезпечення спортивного розвитку особистості вивчається не лише в межах юридичних досліджень, але і з точки зору педагогіки, психології, соціології, антропології, а також у межах економічних досліджень. Варто в цьому сенсі виокремити публікації таких учених, як: М.В. Корчагін, В.М. Красота, Ю.О. Миронов, О.П. Митчик, М.С. Мороз, О.М. Ольховий, В.В. Сирмамійх, В.Й. Тарасюк, А.І. Шинкарук, В.О. Шинкарук та ін.

Варто акцентувати на низці дисертацій, що безпосередньо пов'язані із вивченням проблематики адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. Зокрема, важливо виділити дисертацію О.М. Моргунова на тему «Публічне адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні» (2020 р.), де розроблено концепцію спортивних клубів із поступовою трансформацією відповідних громадських об'єднань у комерційні підприємства. Але при цьому наявний спектр здійснених наукових досліджень передусім сконцентрований на довоєнних часах розвитку української держави, а також відбувався у часи, що передували ухваленню Стратегії розвитку фізичної культури та спорту в Україні, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 4 листопада 2020 р. № 1089.

Зазначене зумовлює актуальність вирішення наукової проблеми адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, що має врахувати специфіку воєнного стану та умови, вільні від такого спеціального режиму.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Робота виконана відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», затвердженої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015, Стратегії реформування державного управління України на період до 2021 р., схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р, Стратегії розвитку фізичної культури та спорту в Україні, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 4 листопада 2020 р. № 1089, а також планів науково-дослідної роботи Приватної установи «Науково-дослідний інститут публічного права».

Мета дослідження. Метою є здійснення комплексного дослідження адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості задля встановлення обґрунтованих напрямів підвищення його ефективності.

Для досягнення зазначеної мети необхідним видається виконання таких основних *задач*:

- охарактеризувати сферу спортивного розвитку особистості як сфери адміністративно-правового забезпечення;
- встановити коло принципів адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості;
- визначити завдання та функції адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості;
- відобразити особливості нормативного регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості;
- визначити суб'єктний склад адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості;
- описати форми та методи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості;

- встановити світові та зарубіжні практики адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості;
- обґрунтувати напрями удосконалення адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері спортивного розвитку особистості.

Предметом дослідження є адміністративно-правове забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Методи дослідження складаються із сукупності загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, що у сукупності на основі діалектичного методу здатні забезпечити досягнення мети дисертаційного дослідження та його завдань. Логіко-семантичний метод дозволив охарактеризувати сферу спортивного розвитку особистості як сферу адміністративно-правового забезпечення (підрозділ 1.1). Метод порівняння використано для встановлення особливостей світових та зарубіжних практик адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості та обґрунтування доцільності їх використання в Україні (підрозділи 2.3, 2.4). Формально-логічний метод дозволив установити коло принципів адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, а також визначити завдання та функції адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості (підрозділи 1.2, 1.3) та розробити напрями удосконалення адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості (підрозділ 2.4). За допомогою методів класифікації та групування визначено завдання та функції адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості (підрозділ 1.4), охарактеризовано зміст компетенції суб'єктного складу досліджуваних правовідносин (підрозділ 2.1), відображено форми та методи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості (підрозділ 2.2).

Науково-теоретичне підґрунтя для виконання дисертації становлять наукові праці фахівців у галузі філософії, педагогіки, загальної теорії держави і права, адміністративного права та інших галузевих наук.

Нормативною основою роботи є Конституція України, міжнародні нормативно-правові акти, ратифіковані в Україні, закони та підзаконні нормативно-правові акти, що визначають адміністративно-правове забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Емпіричну основу дисертаційного дослідження становлять узагальнення практики у сфері спортивного розвитку особистості, офіційні статистичні показники, довідкові, рейтингові та енциклопедичні видання.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що в дисертації на підставі узагальнення наукових праць учених, аналізу законодавства України, законодавства зарубіжних країн та практики їх реалізації визначено сутність та розкрито особливості адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості в Україні, а також обґрунтовано напрями його вдосконалення. Основні наукові положення, які виносяться на захист:

вперше:

- обґрунтовано авторський підхід до розуміння категорії «спортивний розвиток особистості» як формування сталої практики поступового набуття навичок в окремому чи суміжних видах спортивних змагань, що означає не лише фізичний розвиток, але і певний рівень соціалізації особи, її залученість до певних соціальних груп, об'єднаних відповідним видом спорту;

- обґрунтовано, що сферою спортивного розвитку особистості є сфера, завдяки якій зберігається баланс між інтересами особи та інтересами як окремих інституцій суспільства, так і суспільства загалом, де взаємини, що складаються в процесі економічного, соціального, політичного, духовного життя і діяльності особи, взаємовідносяться зі спортом та полягають у мобілізації якісних показників розвитку індивідуально-психологічних властивостей (характерних рис спортивної життєдіяльності) та пошуку шляхів їх передачі у публічну владу;

- обґрунтовано, що основним завданням адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості доцільно визначити завдання ефективного розподілу функцій у межах реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості між усіма видами та рівнями адміністрування та взаємодії з громадянським суспільством, що має відбуватися з урахуванням глобалізаційних та євроінтеграційних процесів, а також з урахуванням тенденцій розвитку інформаційного суспільства з обов'язковим використанням усіх новітніх технологій та можливостей цифрової епохи;

удосконалено:

- наукові положення щодо класифікації форм адміністративно-правового забезпечення діяльності владного суб'єкта у сфері спортивного розвитку особи, де виокремлено такі критерії, як: зміст, де виділено процедурні, організаційно-правові, матеріально-технічні форми; юридичні наслідки, де виділено нормативно-правові форми (що призводять до виникнення, зміни чи припинення публічно-управлінських відносин) та адміністративно-управлінські форми (що призводять до зміни структури роботи органу державної влади чи місцевого самоврядування);

- наукові підходи до класифікації загальних та спеціальних принципів адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості;

- наукові підходи до класифікації функцій адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості та виділено законодавчу, стимулюючу, еволюційну, охоронну, організаційну, інтеграційну, виховну, оціночну функції;

дістали подальшого розвитку:

- підходи до розуміння побудови суб'єктного складу публічного адміністрування у сфері спортивного розвитку особистості, що вимагає впровадження умов переходу від радянської командно-адміністративної системи до системи сервісного обслуговування населення та його потреб, що обґрунтовує подальшу децентралізацію публічної влади, перегляд питання щодо встановлення форм власності на об'єкти спортивної інфраструктури та створення передумов до розуміння, що спортивний розвиток особистості є пріоритетом та цінністю сучасного суспільства;

- встановлення категоріального ряду, статусу суб'єктів адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку, що втілилось в авторських пропозиціях до чинних законів України «Про фізичну культуру та спорт» та «Про громадські об'єднання»;

- підходи до розуміння типів адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості;

- пропозиції щодо доцільності розробки Спортивного кодексу України, що вирішить проблему прикладних питань матеріального та процесуального спрямування та загалом вирішить проблему фрагментарності та неузгодженості нормативного регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості та дасть можливість визначити та закріпити поняття сфери спортивного розвитку особистості, описати його місце у системі права і системі законодавства та визначити основні дефініції спортивного права.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що викладені в дисертації висновки і пропозиції можуть бути використані у:

- *науково-дослідній сфері* – як основа для подальших досліджень проблем адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості;

- *правотворчості* – в ході уточнення та доповнення чинних законів та підзаконних нормативно-правових актів, а також під час розроблення проєктів відповідних нормативно-правових актів, що буде сприяти поліпшенню адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості;

- *правозастосовній діяльності* – з метою підвищення ефективності практичного виконання завдань і функцій адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості;

- *освітньому процесі* – під час підготовки підручників та навчальних посібників з дисциплін «Адміністративне право», «Спортивне право» та інших.

Апробація матеріалів дисертації. Підсумки розроблення проблеми загалом, окремих її аспектів, одержані узагальнення та висновки було оприлюднено на 3 науково-практичних конференціях, зокрема: «Актуальні питання розвитку юридичної науки в період воєнного стану» (Науково-дослідний інститут публічного права, 17 травня 2024 р.); «The latest law developments» (м. Влоцлавек, Республіка Польща, 3–4 квітня 2024 р.); «Scientific

innovations in law amidst the impact of the Russian-Ukrainian war on the legal system» (м. Рига, Латвійська Республіка, 7–8 лютого 2024 р.).

Публікації. Основні результати дослідження викладено в 5 статтях, з яких 4 статті опубліковані у наукових фахових виданнях України та 1 стаття – в іноземному виданні, а також апробовані на 3 науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, двох розділів, поділених на вісім підрозділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг роботи становить 240 сторінок, основний зміст – 171 сторінку. Список використаних джерел містить 225 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність вибраної теми дисертації, висвітлено її зв'язок із науковими програмами, планами й темами, проаналізовано загальний стан наукової розробленості теми; визначено мету й завдання дослідження, сформульовано об'єкт і предмет, названо основні методологічні підходи до дослідження; розкрито наукову новизну, теоретичне та практичне значення роботи, а також наведено відомості про апробацію і публікацію результатів дослідження, його структуру.

Розділ 1 «Загальна характеристика адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості» складається із чотирьох підрозділів.

У **підрозділі 1.1 «Сфера спортивного розвитку особистості як сфера адміністративно-правового забезпечення»** обґрунтовано, що сферою спортивного розвитку особистості є сфера, завдяки якій зберігається баланс між інтересами особи та інтересами як окремих інституцій суспільства, так і суспільства загалом, де взаємини, що складаються в процесі економічного, соціального, політичного, духовного життя і діяльності особи, взаємовідносяться зі спортом та полягають у мобілізації якісних показників розвитку індивідуально-психологічних властивостей (характерних рис спортивної життєдіяльності) та пошуку шляхів їх передачі у публічну владу.

Щодо сфери спортивного розвитку особистості як сфери адміністративно-правового забезпечення вказано, що різні країни створюють організаційні та нормативно-правові основи для розвитку фізичної культури та спорту залежно від специфіки соціально-економічної та політичної системи. Так, наявна організаційна модель спортивного розвитку особистості як сфери адміністративно-правового забезпечення залежить від рівня участі держави в управлінні та фінансуванні промисловості та залежить від багатьох факторів, зокрема типу економічної системи, рівня соціально-економічного розвитку, політичної ситуації, культурних цінностей та традицій тощо.

Констатовано, що традиційно виокремлюють три основні організаційні моделі сфери спортивного розвитку особистості як сфери адміністративно-правового забезпечення:

1) американську, яка характеризується високим ступенем децентралізації та низькою участю держави в організації фізичної культури та спортивних заходів;

2) європейську модель, яка характеризується значним ступенем участі держави;

3) пострадянську модель, яка характеризується повним централізованим державним управлінням у сфері фізичної культури та спорту.

Вказано, що, оскільки Україна перебуває на шляху до Європейського Союзу, реформування спортивної сфери нашої держави відбувається за європейською моделлю сфери спортивного розвитку особистості як сфери адміністративно-правового забезпечення.

У підрозділі 1.2 «Принципи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості» констатовано, що, оскільки у сучасних демократіях адміністративно-правове забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості є важливим інструментом для належного врядування та досягнення Цілей розвитку тисячоліття (ЦРТ), до загальних принципів адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості доцільно віднести: верховенство права, законність, рівність, підконтрольність, демократичність, пріоритет державної політики, відповідальність та самостійність, прозорість та підзвітність, участь та плюралізм, субсидіарність, дієвість, ефективність та результативність, системність та комплексність, адаптованість та креативність, цілеспрямованість, врахування думки суб'єктів реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості в процесі прийняття рішень, а також справедливність та підзвітність громаді тощо.

Виходячи з цього запропоновано такі спеціальні принципи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, зокрема: принципи, пов'язані з державним устроєм; принципи, пов'язані з державною службою; принципи, пов'язані з практикою управління.

У підрозділі 1.3 «Завдання та функції адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості» обґрунтовано, що доцільно виділити такі типи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості: 1) організаційне забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, яке включає у себе: громадське адміністрування у сфері спортивного розвитку особистості; самоврядування у сфері спортивного розвитку особистості; приватне управління у сфері спортивного розвитку особистості, конкретизацію в його аспектах, пов'язаних зі спортом як сферою спортивних розважальних шоу-бізнесових заходів та відповідною діяльністю, спортивним мовленням, спонсорством спорту, функціонуванням спортивної інфраструктури, виробництва та продажу спортивного одягу та взуття, спортивного інвентарю, вбрання та спорядження, інструментів, предметів спортивного інвентарю, товарів спортивної реклами, спортивних добавок та напоїв, реабілітаційних, діагностичних та інших засобів і

обладнання спортивної медицини, елементів та частин спортивних споруд та інших складних спортивно-технічних об'єктів, спортивних автомобілів, спортивних суден та літальних апаратів, їх складових частин, технічних компонентів та систем, спорядження та належать до інших підрозділів спортивної індустрії; управління, що здійснюється у сфері спортивного розвитку особистості неінституціоналізованими учасниками спортивних відносин; 2) законодавче забезпечення політики у сфері спортивного розвитку особистості реалізується в межах повноважень різних органів державної влади у цій сфері, встановлених законами, а отже, органи державної влади відповідають за управління фінансами, людськими та матеріальними ресурсами, управління інфраструктурою для реалізації цих повноважень.

Доведено, що ознаками, які дозволяють охарактеризувати завдання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, є такі: 1) здійснюються в публічних інтересах; 2) спрямовані на заохочення і розвиток спортивної діяльності суспільства загалом, насамперед серед тих соціальних груп, де заохочення у сфері спортивного розвитку особистості не приносить користі приватному сектору; 3) має на меті заохочення та розвиток спортивної підготовки в різних видах спорту без вибіркового підходу; 4) пов'язане з реалізацією державних повноважень; 5) підтримання і забезпечення громадського порядку, правопорядку, законності тощо; 6) обмежується межами території, на яку поширюється юрисдикція органів управління.

Обґрунтовано, що у сучасних умовах стабільне функціонування та розвиток суспільних відносин у сфері спортивного розвитку особистості, які відповідають суспільним інтересам, неможливі без оптимального адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, включаючи законодавче регулювання цих відносин, з таких причин, як: імперативи соціальної держави; імперативи забезпечення громадського порядку, правопорядку та законності у сфері спортивного розвитку особистості, запобігання та припинення правопорушень у сфері спортивного розвитку особистості (корупція у спорті, обіг заборонених допінгових речовин тощо); імперативи охорони громадського порядку і правопорядку, забезпечення правозастосування під час проведення масових спортивно-розважальних заходів; імперативи охорони та захисту здоров'я спортсменів; імперативи охорони та захисту здоров'я спортсменів щодо встановлення меж особливо жорстоких видів та видів спорту, пов'язаних з високими ризиками заподіяння шкоди здоров'ю та життю спортсменів; імперативи охорони та захисту спортивних і трудових прав спортсменів з урахуванням зниження зацікавленості спортивних організацій у самостійному повному гарантуванні та забезпеченні цих прав; імперативи створення умов для економічного розвитку країни загалом або окремих її регіонів; імперативи захисту суспільної моралі, тобто морально-освітнього потенціалу спортивного розвитку особистості; імперативи утримання, відтворення та підтримання спортивного порядку.

Вказано, що важливою місією децентралізації в Україні та світі є формування ефективного місцевого самоврядування та організація ефективного адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості цілісним життєвим середовищем громадян, гарантування системи надання необхідних та якісних послуг, впровадження демократичних механізмів місцевої демократії, вирішення конфліктів між громадянами та органами державної влади.

До найважливіших функцій адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості віднесено законодавчу, стимулюючу, еволюційну, охоронну, організаційну, інтеграційну, виховну, оціночну функції.

У підрозділі 1.4 «Нормативне регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості» вказано, що за результатами аналізу нормативно-правової бази можна стверджувати, що нині вона не забезпечує належного рівня залучення позабюджетних фінансових ресурсів до сфери спортивного розвитку особистості.

Доведено, що нормативне регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості перебуває у досить розробленому вигляді, але все ж таки його стан не можна визначити як оптимальний.

Підтримано позицію, що вдосконалення законодавства у сфері спорту має відбуватися не шляхом прийняття нових численних нормативно-правових актів, якими предметно регламентується вузька сфера відносин, а у спосіб їх системної уніфікації, результатом чого має стати Спортивний кодекс України. Обґрунтовано, що має бути розроблено конкретний правовий механізм регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

На підтримку наведеного зазначено, що світова практика нормативного регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості підтверджує доцільність розробки та прийняття кодифікованого акта. Зокрема, Спортивний кодекс Франції (*Code du sport*), який розроблений у 2004 р. та прийнятий у 2006 р., визначає пріоритетний характер розвитку спорту, затверджуючи цей напрям як один із розділів державної політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Крім того, вказано, що серед особливостей джерел державної політики у сфері спортивного розвитку особистості є те, що процесуальні норми спортивного права встановлюються самоврядними спортивними організаціями, на відміну від більшості інших галузей правової системи України.

Зроблено висновок, що саме розробка та прийняття Спортивного кодексу України вирішить проблему прикладних питань матеріального та процесуального спрямування та загалом вирішить проблему фрагментарності та неузгодженості нормативного регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Зокрема, прийняття цього нормативно-правового акта дасть можливість визначити та закріпити поняття сфери спортивного розвитку особистості, описати його місце у системі права і системі законодавства та визначити основні дефініції спортивного права.

Розділ 2 «Впровадження адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості» складається з чотирьох підрозділів.

У *підрозділі 2.1 «Суб'єктний склад адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості»* обґрунтовано, що суб'єктами адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості має визнаватися коло суб'єктів публічної влади, що складається як із органів державної влади, так і з органів місцевого самоврядування.

Суб'єктний склад адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості класифіковано за такими критеріями: обсягом компетенції (органи загальної компетенції; органи міжгалузевої (функціональної) компетенції; органи галузевої (спеціальної) компетенції, де Міністерство молоді та спорту України є органом спеціальної компетенції); за територіальною ознакою поширення дій управлінських актів органів публічної адміністрації (вищих органів влади – Кабінету Міністрів України, Президента України; центральних органів виконавчої влади; місцевих органів влади).

Повноваження Міністерства молоді та спорту України класифіковано на: 1) нормотворчі; 2) контрольно-наглядові; 3) інформаційно-узагальнюючі; 4) організаційно-управлінські; 5) дозвольно-ліцензійні; 6) просвітницькі; 7) попереджувальні та правозастосовчі; 8) реєстраційні.

Визначено, що суб'єкти адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості здійснюють декілька функціональних напрямів їхньої діяльності: участь у нормотворенні із питань фізичного розвитку та культури; надання фізкультурно-спортивних публічних (соціальних) послуг, що вимагає їх стандартизації та контролю; сприяння подоланню проявів правопорушень у сфері фізичної культури та спорту; захист прав та інтересів споживачів фізкультурно-спортивних публічних (соціальних) послуг.

Визначено, що велике значення у здійсненні адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості відіграють такі складники компетенції суб'єктів владних повноважень, як здійснення виховної функції, в тому числі військово-патріотичного виховання, а також налагодження міжнародного співробітництва, в тому числі задля виконання функції зі сприяння національній історичній ідентифікації, що неможливо здійснювати без залучення та налагодження тісної взаємодії із громадськістю, що сприяє впровадженню принципів публічності, прозорості, залученості та активності.

Встановлено, що доволі розгалужена система публічного адміністрування у сфері спортивного розвитку особистості характеризується наявністю участі доволі значної кількості міжнародних та громадських організацій, що функціонально переслідують цілі впливу на створення позитивного іміджу здорового образу життя. Підкреслено, що формування залученості громадськості до спортивного розвитку особистості має виконуватися на місцевому рівні органами владних повноважень шляхом проведення певних об'єднуючих спортивних проєктів, що повинні характеризуватися певною сталістю традицій, залученістю відомих осіб до таких заходів, формуванням фонду нагород тощо.

Зроблено висновок, що побудова суб'єктного складу публічного адміністрування у сфері спортивного розвитку особистості вимагає впровадження умов переходу від радянської командно-адміністративної системи до системи сервісного обслуговування населення та його потреб, що обґрунтовує подальшу децентралізацію публічної влади, перегляду питання щодо встановлення форм власності на об'єкти спортивної інфраструктури та створення передумов до розуміння, що спортивний розвиток особистості є пріоритетом та цінністю сучасного суспільства.

У *підрозділі 2.2 «Форми та методи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості»* форми адміністративно-правового забезпечення діяльності владного суб'єкта класифіковано: за змістом (процедурні, організаційно-правові, матеріально-технічні); за їх юридичними наслідками (нормативно-правові (що призводять до виникнення, зміни чи припинення публічно-управлінських відносин) та адміністративно-управлінські (що призводять до зміни структури роботи органу державної влади чи місцевого самоврядування)).

До нормативно-правових форм адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості віднесено: ухвалення нормативних проєктів; ухвалення індивідуальних адміністративних актів; підписання адміністративних договорів. До адміністративно-управлінських форм діяльності владних суб'єктів у сфері спортивного розвитку особистості віднесено: проведення спортивних заходів; проведення обговорення нормативних проєктів та інших дискусійних аспектів функціонування суспільства; прогнозування розвитку галузі суспільного життя; організацію та проведення просвітницьких заходів.

Визначено, що ведення спеціальних реєстрів належить до матеріально-технічних форм адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Підкреслено ефективність застосування у сфері спортивного розвитку особистості неюрисдикційних форм захисту порушених прав чи їх відновлення (арбітражу (в тому числі на міжнародному рівні – Міжнародної спортивної арбітражної ради (International Council of Arbitration for Sport) та Міжнародного спортивного арбітражного суду (Court of Arbitration for Sport), які уповноважені розглядати спори, що виникають у спортивній діяльності на міжнародному

рівні), медіативних форм; діяльність національних та громадських спортивних федерацій).

У підрозділі 2.3 *«Світові та зарубіжні практики адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості»* визначено, що дослідження поширених моделей побудови системи адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку вимагає висвітлення таких її складників, як: роль та значення держави у розвитку спорту, а також форми взаємодії держави зі спортивними громадськими організаціями; організаційні форми управлінських структур органів державної влади та місцевого самоврядування; особливості нормативно-правового регулювання; людське та матеріальне забезпечення.

Встановлено, що модель, що є поширеною у переважній частині провідних країн світу (таких як Сполучені Штати Америки, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Нова Зеландія, Австралійський Союз та ін.), може бути нами оцінена як прогресивна, або американська модель адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості, що передбачає застосування методів та інструментів концепції «good governance» та впровадження клієнтоорієнтованих підходів до взаємодії суспільства, людини та держави.

Обґрунтовано, що для американської моделі адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку характерним є велике поширення засобів децентралізації здійснення адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості, що характеризує її як певну автономну конструкцію взаємозв'язків елементів управління. Визначено, що на федеральному рівні здійснення адміністративно-правового забезпечення спортивного розвитку особистості відбувається на рівні вирішення завдань із ліцензування діяльності суб'єктів господарювання та із виконанням нормотворчих повноважень, тоді як на регіональному відбувається реалізація всіх інших компетенційних напрямів впливу.

Визначено, що для європейської моделі адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості характерний наявний централізований вплив на розвиток фізичної культури та спорту, де роль держави є пріоритетним впливом і визначається як фактор позитивного регулятивного впливу та втручання у діяльність спортивних організацій та об'єднань громадян.

З'ясовано, що нормативно-правовий базис європейської моделі адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості базується передусім на положеннях Лісабонського договору. Визначено, що в межах європейської моделі адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості важливим є функціонування так званих «наддержавних» управлінських структур, якою, зокрема, є Рада Європи, в межах якої діє спеціалізований структурний підрозділ – Комітет з розвитку спорту (CDDS), де відповідно до Європейської концепції про культуру є важливим створення та успішне впровадження системи

стимулів та засобів координаційного впливу державних та громадських інституцій на сферу спортивного розвитку особистості.

Розглянуто європейські практики діяльності саморегулятивних організацій відповідно до актів законодавства низки країн (Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, Федеративної Республіки Німеччина, Італійської Республіки, Королівства Іспанія, Французької Республіки та ін.) на прикладі встановлення особливостей адміністративно-правового статусу спортивної федерації, що розуміється як статус загальнонаціональної громадської організації, функціональна ціль якої полягає у популяризації відповідного виду спорту, сприяння зміцненню авторитету та підвищенню іміджу спорту певної країни на міжнародній арені.

Обґрунтовано, що новітньою є практична тенденція, що полягає у поступовій заміні фізичного виховання на категорію «спортивний розвиток особи», що полягає у формуванні сталої практики поступового набуття навичок в окремому чи суміжних видах спортивних змагань, що означає не лише фізичний розвиток, але і певний рівень соціалізації особи, її залученість до певних соціальних груп, об'єднаних відповідним видом спорту (що є характерним для Данії, Федеративної Республіки Німеччина, Голландії, Великого Герцогства Люксембург, Королівства Бельгія, Французької Республіки).

Визначено наявність таких моделей побудови структури управління у сфері спортивного розвитку особистості, як: модель, де є відсутнім центральний орган виконавчої влади у сфері фізичної культури та спорту, що означає, що керівництво такими відносинами, ухвалення управлінських рішень відбувається через національний олімпійський комітет (Королівство Бельгія, Італійська Республіка, Велике Герцогство Люксембург); модель, де управління та адміністрування у сфері фізичної культури та спорту здійснюється національними федераціями з олімпійських та неолімпійських видів спорту за координуючої участі держави (Королівство Іспанія, Австралійський Союз та Португальська Республіка) (зокрема, в Австралійському Союзі функції управління у сфері спортивного розвитку передані до Міністерства охорони здоров'я, а також до суміжних допоміжних інституцій – Австралійського спортивного фонду, Національного спортивного інформаційного центру та Антидопінгового центру, Австралійської спортивної комісії); модель, де сфера спорту та фізичної культури є об'єднаною зі сферою культури загалом та сферою інформаційної політики (Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії).

У підрозділі 2.4 *«Напрями удосконалення адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості»* визначено, що спортивний розвиток особистості у сучасних умовах повинен виконувати складні, але надзвичайно важливі функції, якими є: підвищення якості життя та здоров'я людини, що впливає на ступінь її працездатності в тому числі; розвиток творчих здібностей людини; вирішення проблем національної безпеки та оборони за рахунок формування фізично

активного суспільства; формування патріотично вихованих осіб та соціальних груп, збереження та відновлення генофонду українського народу.

До організаційно-правових напрямів, здійснення яких підвищить ефективність адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку людини, віднесено: перегляд нормативних стандартів до здійснення інформаційної політики із висвітлення подій із фізичної культури та спорту, що вимагає доповнення частини другої ст. 46 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» таким положенням: «Медіа, зокрема державні, здійснюють популяризацію оздоровчого значення фізичної культури, напрямів спорту, досягнень спортсменів України на міжнародних спортивних змаганнях тощо. Зміст інформаційного наповнення діяльності державних та приватних медіа, що сприяє спортивному розвитку особи, має становити не менше ніж 15% від загального обсягу інформаційних матеріалів».

Зроблено висновок, що є необхідним нормативне закріплення: по-перше, особливостей діяльності громадських об'єднань, що мають бути визначені як платники податків, але при цьому метою їх створення має визнаватися сприяння спортивному розвитку та фізичному вихованню населення; по-друге, допустимість самофінансування за рахунок здійснення окремих видів господарської прибуткової діяльності (проведення тренінгів, консультацій, реабілітації, оздоровчих курсів, підготовка тренерів, оренда спортивного обладнання та залів тощо, що визначає необхідність доповнення ст. 21 Закону України «Про громадські об'єднання» частиною четвертою у такій редакції: «Громадські об'єднання спортивного спрямування (спортивні школи, клуби) задля забезпечення спортивного розвитку особистості, підготовки спортсменів, здійснення патріотично-військового виховання мають право займатися господарською діяльністю, що прямо походить від функціонування олімпійських та неолімпійських видів спорту».

ВИСНОВКИ

У дисертації обґрунтовано вирішення наукового завдання, яке полягає у визначенні адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості та пошуку напрямів їх удосконалення. У результаті дослідження сформульовано такі основні висновки.

1. Обґрунтовано, що сферою спортивного розвитку особистості є сфера, завдяки якій зберігається баланс між інтересами особи та інтересами як окремих інституцій суспільства, так і суспільства загалом, де взаємини, що складаються в процесі економічного, соціального, політичного, духовного життя і діяльності особи, взаємовідносяться зі спортом та полягають у мобілізації якісних показників розвитку індивідуально-психологічних властивостей (характерних рис спортивної життєдіяльності) та пошуку шляхів їх передачі у публічну владу.

2. Констатовано, що, оскільки у сучасних демократіях адміністративно-правове забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості є важливим інструментом для належного врядування та досягнення Цілей розвитку тисячоліття (ЦРТ), до загальних принципів адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості доцільно віднести: верховенство права, законність, рівність, підконтрольність, демократичність, пріоритет державної політики, відповідальність та самостійність, прозорість та підзвітність, участь та плюралізм, субсидіарність, дієвість, ефективність та результативність, системність та комплексність, адаптованість та креативність, цілеспрямованість, врахування думки суб'єктів реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості в процесі прийняття рішень, а також справедливість та підзвітність громаді тощо.

Виходячи з цього запропоновано такі спеціальні принципи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, зокрема: 1. Принципи, пов'язані з державним устроєм: а) принцип децентралізації збалансованого розподілу владних повноважень з управління у сфері спортивного розвитку особистості між центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, з передаванням відповідних ресурсів; б) принцип партнерства узгодження цілей, дій та пріоритетів між усіма суб'єктами реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості в процесі забезпечення тісного співробітництва, кооперації та солідарності між ними у процесі формування та реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості; в) принцип використання державної влади та контролю ресурсів держави у процесі адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості; г) принцип деконцентрації перерозподілу владних повноважень у межах системи публічного адміністрування у процесі формування та реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. 2. Принципи, пов'язані з державною службою: а) принцип професійності, який базуватиметься на професійному та високому рівні державної служби, оскільки державних службовців набирають і просувають по службі відповідно до заслуг і навчають відповідно до духу суспільних інтересів, їхня робота добре оплачується і мотивується різноманітними заохоченнями; б) принцип кооперації – це принцип, на підставі якого відбувається розширення можливостей громадянського суспільства та неурядових організацій, у процесі реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, зокрема шляхом мобілізації громади, використання навичок та можливостей для надання послуг, просування інтересів бідних верств населення та притягнення державних службовців до відповідальності; в) принцип ефективності або зниження собівартості публічних послуг у процесі адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. 3. Принципи, пов'язані з практикою управління: а) принцип автономності у прийнятті рішень; б) принцип управління

за контрактними результатами; в) принцип підвищення підзвітності завдяки впровадженню політики повної прозорості, яка передбачає широке використання новітніх технологій; г) принцип ефективності широкого впровадження інформаційних технологій у процесі адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

3. Зроблено висновок, що основним завданням адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості доцільно визначити завдання ефективного розподілу функцій у межах реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості між усіма видами та рівнями управління та взаємодію з громадянським суспільством. Вказано, що взаємодія з громадськістю має відбуватися з урахуванням глобалізаційних та євроінтеграційних процесів, а також з урахуванням тенденцій розвитку інформаційного суспільства з обов'язковим використанням усіх новітніх технологій та можливостей цифрової епохи.

До найважливіших функцій адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості віднесено такі функції, як: 1) законодавча; 2) стимулююча; 3) еволюційна; 4) охоронна; 5) організаційна; 6) інтеграційна; 7) виховна; 8) оціночна.

4. Зроблено висновок, що прийняття Спортивного кодексу України вирішить проблему прикладних питань матеріального та процесуального спрямування та загалом вирішить проблему фрагментарності та неузгодженості нормативного регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. Зокрема, прийняття цього нормативно-правового акта дасть можливість визначити та закріпити поняття сфери спортивного розвитку особистості, описати його місце у системі права і системі законодавства та визначити основні дефініції спортивного права.

5. До суб'єктів у сфері адміністративно-правового забезпечення зі спортивного розвитку особистості належать: сукупність фізичних осіб, «які займаються фізичною культурою і спортом, у тому числі спортсмени; фахівці сфери фізичної культури і спорту; заклади фізичної культури і спорту; відповідні органи влади»; саморегулятивні організації (спортивні клуби, дитячо-юнацькі спортивні школи, спеціалізовані навчальні заклади спортивного профілю, школи вищої спортивної майстерності, центри олімпійської підготовки, центри студентського спорту вищих навчальних закладів, фізкультурно-оздоровчі заклади, центри фізичного здоров'я населення, центри фізичної культури і спорту для осіб з інвалідністю, фізкультурно-спортивні товариства, спортивні федерації, громадські організації фізкультурно-спортивної спрямованості та ін.); органи державної виконавчої влади із відповідними територіальними управліннями; органи місцевого самоврядування.

Визначено, що суб'єкт адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості має бути пов'язаний із об'єктом впливу через певну сукупність взаємозв'язків та взаємовпливу.

6. Встановлено, що форми та методи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості є тими інструментами, використання яких у їх складній сукупності визначається як нормативно закріплений шлях до здійснення владним суб'єктом повноважень, що на нього покладені. Обґрунтовано, що формами адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості є об'єктивне відображення діяльності владного суб'єкта, що полягає в ухваленні адміністративних актів, їх виконанні, наданні публічних послуг, здійсненні адміністративних процедур.

Наголошено, що адміністративно-правове забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості пов'язується із застосуванням методів централізованого субординаційного впливу, що визначається імперативністю, а також застосуванням методів децентралізованого координаційного впливу, що є диспозитивним врегулюванням публічно-управлінських правовідносин. Підкреслено, що реалізація диспозитивного методу з адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості полягає у наданні учасникам правовідносин можливості самостійно визначати умови адміністративних договорів, ініціювати провадження із реєстрації громадської організації тощо.

7. На підставі аналізу зарубіжного досвіду визначено наявність таких моделей побудови структури управління у сфері спортивного розвитку особистості, як: модель, де є відсутнім центральний орган виконавчої влади у сфері фізичної культури та спорту, що означає, що керівництво такими відносинами, ухвалення управлінських рішень відбувається через національний олімпійський комітет (Королівство Бельгія, Італійська Республіка, Велике Герцогство Люксембург); модель, де управління та адміністрування у сфері фізичної культури та спорту здійснюється національними федераціями з олімпійських та неолімпійських видів спорту за координуючої участі держави (Королівство Іспанія, Австралійський Союз та Португальська Республіка) (зокрема, в Австралійському Союзі функції управління у сфері спортивного розвитку передані до Міністерства охорони здоров'я, а також до суміжних допоміжних інституцій – Австралійського спортивного фонду, Національного спортивного інформаційного центру та Антидопінгового центру, Австралійської спортивної комісії); модель, де сфера спорту та фізичної культури є об'єднаною зі сферою культури загалом та сферою інформаційної політики (Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії).

Обґрунтовано, що прийнятним в Україні є зарубіжний досвід адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку, що полягає: у подальшому підвищенні ролі та значення громадськості у здійсненні управління у досліджуваній сфері; у сприянні децентралізації здійснення управлінського впливу; у створенні окремого ЦОВВ з культурного розвитку, до повноважень якого віднесено і спортивне становлення особистості.

8. Зроблено висновок, що організаційно-управлінськими та нормативними напрямами реформування системи адміністративного забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості є: створення та реалізація вимог, що гарантують дотримання принципів прозорості та відкритості у функціонуванні органів публічного адміністрування, суб'єктів господарювання, громадських об'єднань, що в тому числі вимагає активізації процесів цифровізації виконання функцій держави із соціально-економічного становлення країни та регіонів зокрема; децентралізація влади, що має відображати тенденції до забезпечення фінансової автономії спортивних федерацій олімпійських та неолімпійських видів спорту; впровадження засобів зі сприяння зростанню інвестиційної привабливості сфери галузей фізичної культури та спорту внутрішньо національних та зовнішньо національних носіїв матеріальних ресурсів; запровадження принципів побудови фінансування спортивних шкіл за принципом «гроші слідують за учнем»; надання громадським об'єднанням спортивного спрямування спеціального обсягу прав зі створення та реалізації можливостей цільового заняття окремими видами господарської діяльності; перегляд структури функціонування центрального органу виконавчої влади у сфері культури, фізичного та спортивного розвитку, інформаційної політики шляхом реорганізації Міністерства культури України, Міністерства інформаційної політики України, Міністерства молоді та спорту України шляхом їх об'єднання в один орган; запровадження стратегії формування здорового образу життя; встановлення нормативного статусу саморегулятивних організацій; підтримка за рахунок державного бюджету та місцевих бюджетів олімпійського руху в Україні; перегляд нормативних підходів до оподаткування діяльності організацій у сфері спортивного розвитку та фізичної культури; запровадження пільгових умов та стимулювання діяльності саморегулятивних організацій у сфері спортивного розвитку та фізичної культури шляхом впровадження можливостей отримання надходжень до їх бюджетів через проведення професійних спортивних змагань, надання спортивних послуг.

СПИСОК ПРАЦЬ, ОПУБЛІКОВАНИХ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Статті, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Геллер Є.Б. Світові та зарубіжні практики адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. *Право та державне управління*. 2023. № 2. С. 568–573. DOI: <https://doi.org/10.32782/pdu.2023.2.83>.
2. Геллер Є.Б. Суб'єктний склад адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 8. С. 229–232. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-8/52>.

3. Геллер Є.Б. Форми та методи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2024. № 2. С. 14–19. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2024.2.3>.

4. Геллер Є.Б. Принципи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2024. № 3(63). Р. 110–117. DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2024.3.18>.

5. Геллер Є.Б. Сфера спортивного розвитку особистості як сфера адміністративно-правового забезпечення. *Право і суспільство*. 2024. № 3. С. 417–424. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.3.63>.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Геллер Є.Б. Моделі адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. *Актуальні питання розвитку юридичної науки в період воєнного стану* : міжнародна науково-практична конференція, Науково-дослідний інститут публічного права, 17 травня 2024 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 225–228. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-395-1-66>.

2. Геллер Є.Б. Зарубіжні практики адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості: напрями впровадження в Україні. *Proceedings of the international scientific conference “The latest law developments”*, Wloclawek, Republic of Poland, April 3–4, 2024. Riga : Publishing House “Baltija Publishing”, 2024. Р. 192–197. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-432-0-46>.

3. Геллер Є.Б. Функції адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. *Proceedings of the international scientific conference “Scientific innovations in law amidst the impact of the Russian-Ukrainian war on the legal system”*, Riga, the Republic of Latvia, February 7–8, 2024. Riga : Publishing House “Baltija Publishing”, 2024. Р. 260–264. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-409-2-61>.

АНОТАЦІЇ

Геллер Є.Б. Адміністративно-правове забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Ужгород, 2025.

У роботі здійснено характеристику адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Обґрунтовано, що суб'єктами адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості має визнаватися коло суб'єктів публічної влади, що складається як із органів державної влади, так і з органів місцевого самоврядування.

Суб'єктний склад адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості класифіковано за такими критеріями, як: обсяг компетенції (органи загальної компетенції; органи міжгалузевої (функціональної) компетенції; органи галузевої (спеціальної) компетенції, де Міністерство молоді та спорту України є органом спеціальної компетенції); територіальна ознака поширення дій управлінських актів органів публічної адміністрації (вищих органів влади – Кабінету Міністрів України, Президента України; центральних органів виконавчої влади; місцевих органів влади).

Визначено, що велике значення у здійсненні адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості відіграють такі складники компетенції суб'єктів владних повноважень, як здійснення виховної функції, в тому числі військово-патріотичного виховання, а також налагодження міжнародного співробітництва, в тому числі задля виконання функції зі сприяння національній історичній ідентифікації, що неможливо здійснювати без залучення та налагодження тісної взаємодії із громадськістю, що сприяє впровадженню принципів публічності, прозорості, залученості та активності.

Встановлено, що доволі розгалужена система публічного адміністрування у сфері спортивного розвитку особистості характеризується наявністю участі доволі значної кількості міжнародних та громадських організацій, що функціонально переслідують цілі впливу на створення позитивного іміджу здорового образу життя. Підкреслено, що формування залученості громадськості до спортивного розвитку особистості має виконуватися на місцевому рівні органами владних повноважень шляхом проведення певних об'єднуючих спортивних проєктів, що повинні характеризуватися певною сталістю традицій, залученістю відомих осіб до таких заходів, формуванням фонду нагород тощо. Такими заходами можуть бути спливи на козацьких «чайках», що не лише сприяють формуванню спортивного розвитку особистості, але і підвищенню рівня військово-патріотичного виховання.

Зроблено висновок, що побудова суб'єктного складу публічного адміністрування у сфері спортивного розвитку особистості вимагає впровадження умов переходу від радянської командно-адміністративної системи до системи сервісного обслуговування населення та його потреб, що обґрунтовує подальшу децентралізацію публічної влади, перегляд питання щодо встановлення форм власності на об'єкти спортивної інфраструктури та створення передумов до розуміння, що спортивний розвиток особистості є пріоритетом та цінністю сучасного суспільства.

Розглянуто європейські практики діяльності саморегулятивних організацій відповідно до актів законодавства низки країн (Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, Федеративної Республіки Німеччина, Італійської Республіки, Королівства Іспанія, Французької Республіки та ін.) на прикладі встановлення особливостей адміністративно-правового статусу спортивної федерації, що розуміється як статус загальнонаціональної громадської організації, функціональна ціль якої полягає у популяризації відповідного виду спорту, сприяння зміцненню авторитету та підвищенню іміджу спорту певної країни на міжнародній арені.

Ключові слова: нормативно-правове регулювання, політика у сфері спортивного розвитку особистості, реалізація, спорт, спортивний розвиток.

Heller E.B. Administrative and legal support for the implementation of policy in the field of sports development of the individual. – Qualification scientific work on the rights of the manuscript.

Thesis for a candidate degree in law sciences by speciality 12.00.07 – administrative law and process; financial law; information law. – Uzhgorod National University, Uzhhorod, 2025.

The paper describes the administrative and legal support for the implementation of the policy in the field of sports development of the individual.

It is substantiated that the subjects of the administrative and legal support for the implementation of the policy in the field of sports development of the individual should be recognized as a group of public authorities, consisting of both state authorities and local self-government bodies.

The subject composition of the administrative and legal support for the implementation of the policy in the field of sports development of the individual is classified according to such criteria as: the scope of competence (bodies of general competence; bodies of inter-branch (functional) competence; bodies of sectoral (special) competence, where the Ministry of Youth and Sports of Ukraine is a body of special competence); according to the territorial basis of the spread of the actions of administrative acts of public administration bodies (higher authorities – the Cabinet of Ministers of Ukraine, the President of Ukraine; central executive authorities; local authorities).

It has been determined that great importance of administrative and legal support for the implementation of policy in the field of sports development of the individual is played by such components of the competence of subjects of power as the implementation of the educational function, including military-patriotic education, as well as the establishment of international cooperation, including in order to perform the function of promoting national historical identification, which cannot be carried out without involving and establishing close interaction with the public, which contributes to the implementation of the principles of publicity, transparency, involvement and activity. It has been established that a fairly extensive system of public administration in the field of sports development of the individual is characterized by the participation of a fairly significant number of international and public organizations that functionally

pursue the goals of influencing the creation of a positive image of a healthy lifestyle. It is emphasized that the formation of public involvement in the sports development of the individual should be carried out at the local level by authorities through the implementation of certain unifying sports projects, which should be characterized by a certain constancy of traditions, the involvement of famous people in such events, the formation of a fund of awards, etc. Such events can be floats on Cossack "seagulls", which will not only support the formation of sports development of the individual, but also contribute to increasing the level of military-patriotic education.

It is concluded that the construction of the subject structure of public administration in the field of sports development of the individual requires the implementation of the conditions for the transition from the Soviet command-administrative system to the system of service of the population and its needs, which justifies the further decentralization of public power, the revision of the issue of establishing forms of ownership of sports infrastructure facilities and the creation of prerequisites for understanding that sports development of the individual is a priority and value of modern society.

The European practices of self-regulatory organizations in accordance with the legislative acts of a number of countries (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, Federal Republic of Germany, Italian Republic, Kingdom of Spain, French Republic, etc.) are considered on the example of establishing the features of the administrative and legal status of a sports federation, which is understood as the status of a nationwide public organization, the functional purpose of which is to popularize the relevant sport, contribute to strengthening the authority and improving the image of a certain country's sport in the international arena.

Key words: implementation, policy in the field of sports development of the individual, regulatory and legal regulation, sport, sports development.

Підписано до друку 20.02.2025. Формат 60х90/16. Папір офсетний.
Друк цифровий. Умовн. друк. арк. 0,9. Тираж 100 прим. Зам. № 1132.
Видавництво і друкарня – Видавництво «Юридика»
65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1
Телефони: +38 (095) 934-48-28, +38 (097) 723-06-08
E-mail: mailbox@juridica.od.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7653 від 18.08.2022 р.